

ETH DIARI

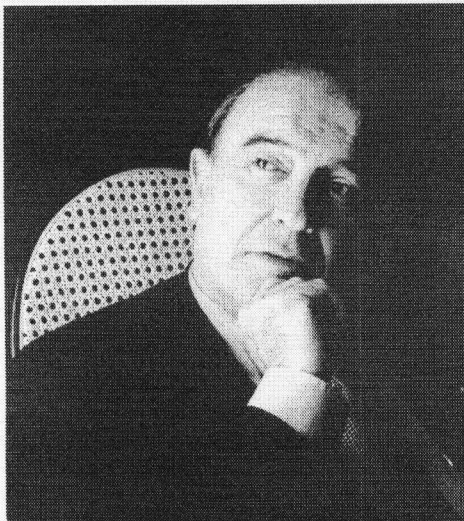
Numerò 121
dimars 1 de junh 1999

HUELHETON

DIARI

D'ARAN

Prètz: 50 pessetes

ES PRUMÈRS ESCANDALS DE PEPITO (2)

CALBETÓ SEGUÍS JOGANT TAMB ERA LEGALITAT

panha. A part deth sentit comun que hè que toti entenguen qu'arrés, n'eth baile gessent e aué al-caldable tara reeleccion, ne cap de cargue elècte en foncions, non pòt utilizar era administracion publica entà hè-se campanha electorau, ath delà, per lei, per Lei Organica de Regim Electorau Generau, non se pòt hèr publicitat institucional der organisme qu'ei en batèsta electorau. En aguest cas serie ua publicitat illicita e illegau en periòde electorau s'auem en compde qu'ei proibida era realizacion de campanhas institucionaus d'ença dera convocatòria des eleccions (19 d'abriu) enquiath dia des eleccions (13 de junh), tèrmes qu'a establèr era Junta Electorau Centrau. Mès a despart deth lenguatge juridic, i a ua clara vedença dera oportunitat politica de qu'eth senhor Calbetó se'n profite deth pressupòst municipau entà hè-se era sua par-

ticulara propaganda electorau. Se se la vò hèr que se la pague dera sua pòcha e que non se profite deth prestigi dera mèrca Ajuntament de Vielha-Mijaran entà institucionalizar un libre quan sonque ei un legitim pamflèt electorau qu'aurie de hèr, pagar e difóner tamb es sòs dera sua coalicion. Coma anecdòta, sonque didé-li ar elector qu'ei curiosa era totau eliminacion deth sòn equip de govèrn en contiengut dera memòria; sembla coma se sonque Calbetó siguesse er òme-orquèstra de tot, "yo me lo guiso, yo me lo como", e eth contribuent a pagar. Deth punt d'enguarda dera practica democratica ei escandalós. Guaire mos costarà as *vielhencs* era darrèra *alcaldada* de Calbetó? Sonque rebrembar qu'eth darrèr còp que hec per escrit un bilanç de govèrn, com que non l'auie pressupostat profitèc ua partida qu'auie d'èster entà pagar era rotulacion dera nume-

racion des edificis e sense cap de complexe i metec eth milion dues centes mil pessetes que costèc aqueth libre. Alavetz òc qu'ac hec en un periòde adequat, maugrat que tanben eth ciutadan patic es despens irracionaus e de somptuositat der alcalde gessent. Entà acabar, sonque comentar eth mau gust e instrumentalizacion que Calbetó hè dera solidaritat tamb Kosòvo e es damnatjadi de Centreamerica. A despart d'apuntà-se eth merit dera bona fe de toti es ciutadans deth país que collaborèren ena campanha, eth libre-memòria pòrte ua carta de presentacion de Calbetó qu'ei ua 'pèrta' de com es politics son capables de politiquejar tamb es desfortunes des auti. Era carta mos ditz, en un des sòns paragrafs, qu'era mieitat deth pressupòst assignat entà hèr era memòria serà utilizat en accions de solidaritat. Com pòt utilizar electoraument Pepito es problèmes de Kosòvo?

Avisat per molts sectors, includida evidentament era oposicion, tamb informes negatius des servicis juridics der Ajuntament, er alcaldable Jusèp Calbetó ja difon eth materiau de propaganda que sus era sua persona a publicat en forma de libre-memòria. Aguest libre ei materiau blos e dur de propaganda electorau, hèt e despartit en plia cam-

EDITORIAU

ETH CONSELH GENERAU A DE BESONH UA POLITICA TRANSFRONTERÈRA EUROPEÀ

Ei plan vedible qu'es eleccions europèes son era 'cendrosa' des eleccions ena Val. Toti es partits an deishat eth tèma europèu entàs sues centraus de dehòra o entàs sòns partits omològs a nivèu catalan. Cap coalicion aranesa non hè eth minim esfòrc entà explicar un discors coerent e pròpri, ei a dèder, hèt des d'Aran, sus çò que pense sus era Union Europèa e en cas que mos pertòque, eth Parlament Europèu. Aguesta mancança ven de luenh; inclús Convergència Democratica Aranesa e Unitat d'Aran, maugrat qu'an un clar referent occitan, non an sabut o non an volgut includir aguest discors enes sòns programes electoraus. Mès qu'ath delà d'açò, eth Conselh Generau, e en concret Sindicatura, en tota era passada legislatura non a elaborat ua clara politica europèa. Tot a passat per Barcelona o Madrid. Eth Conselh e es aranesi non auem comptat entad arren en cap des operacions de cooperacion interregionau e transfronterèra importanta, se non ei que se pense que recèber subvencions de Brussèlles ja ei auer mercat ua politica comunitària, que sonque sigue petita e redusida era Val d'Aran aurie d'auer. Qui s'a encuedat en Conselh aué des tèmes comunitaris o des tèmes tamb dimension europèa mès que non an arren a veir tamb es institucions de Brussèlles? Simplement i a agut ua improvisacion constanta e, ath delà, ua absoluta deishadesa. Serie injust dèder qu'er equip de govèrn deth Conselh a estat er unic tamb manca de coe-

rència en aguesti tèmes, perque era oposicion, entestada per Unitat d'Aran, tanpòc non a agut discors europèu ne a prepausat arren institucional en aguesta direccion. E qu'ei domatge, perque quauqui acòrds sus er occitan, tant tamb institucions publiques der aute costat dera termièra com tamb es valades occitanes, aurièn mès dimension europèa s'Aran cauishiguesse fòrt en aguest camp. Perque totes aguestes operacions ara sonque acaben siguent era recèrca dera subvencion blosa e dura. Qué mos auem perdut en aguesti tèmes es aranesi? Dus exemples. Prumèr, participar ena nomenada Euroregion, ena quau i participe, ath delà de Catalonha, eth Mieidia-Pirenèus e Lengadòc-Rosselhon. Segon, tanpòc - incrediblament- non auem participat ena Comunitat de Trabalh des Pirenèus qu'ei vedible que mos tanh plenament. Se pòt dèder qu'era Generalitat ja mos representaue pliament? S'ei atau, guaires accions a traucers d'aguesti organismes an repompit en país? Guairi delegats aranesi an participat tamb era Generalitat ena activitat d'aguesti organismes? Mos credem qu'em país tamb Conselh Generau e nacionau pròpri o non? Atau com Catalonha vò ua relacion dirècta tamb es institucions comunitàries, perqué es aranesi non mos auem d'involucrar enes delegacions catalanes? Non hèm cap de plantejament nacionalista aranesi radica, simplament que cau trèir un

partit positiu entà Aran enes accions que si-gue, sustot en aqueres que signifiquen cooperacion transfronterèra. Catalonha ei pionera en establiment d'acòrdi e de cooperacion interregionau, e ath delà d'aquerò que ja auem dit i é eth nomenat "Quate Motors entà Euròpa". Totun açò, era madeisha Catalonha en sòn conjunt a dificultats juridiques e politiques, pr'amor qu'era capacitat d'actuacion des nacions e regions afectades ei plan limitada. Se se preten que Catalonha age estatus nacionau en Euròpa, cau que nosati ajam estatus d'autonomia en Catalonha e se mos respècte, sonque sigue era veu, en tèmes comunitaris o transfronterès, sustot s'auem de contemplar eth nòste referent occitan. Des deth Conselh quauquarrés a pensat en com mèter eth nas en Comitè des Regions dera Union? Èm era soleta comunitat culturau occitana tamb lengua oficiaument reconeishuda e en cambi, per exemple, non utilizam ne lideram mecanismes de potenciacion europèa der occitan. A compdar d'aué comencen a aparèisher ena Val es candidats de dehòra que se presenten tàs europèes e, evidentament, mos vieràn a demanar eth vòt tamb es sòns omològs d'aciu. Mès eri e nosati mos traparam que cap coalicion a es déuers hèts entàs eleccions europèes, tamb er agreujant que i a partits confrontadi enes eleccions deth Conselh e es municipaus que van amassa enes europèes, coma per exemple Convergència e Unió,

qu'entà acabar de complicar es causes se presenten en coalicion tamb un partit socialista de Malhòrca e un partit valencianista. Mès qu'ath delà d'açò e entà mès contradiccion encara, quan aguesti grops van tath Parlament, dempús d'aué-se presentat amassa, se desseparen e entren a prèner part en grops politics diferenti e tamb politiques plan soent contradictòries. Es convergents van tath grop deth Partit Europèu des Liberaus Democrates e Reformistes e es d'Unió van tath grop deth Partit Popular Europèu, a on tanben i é eth PP. O sigue, qu'Amparo Serrano a trincat tamb eth senhor Calbetó perque a pactat tamb eth PP e dempús se trobarà qu'entà qui demane eth vòt entàs europèes acabarà en madeish grop europèu a on i a eth PP. Serà interessant com mos expliquen es politics tot aguest aparent embolh. De moment un votant aranesi a 13 candidatures entà escuelher, com les a un ciutadan espanhòl, pr'amor que tot er Estat ei ua unica circumscripcion electorau entà trigar es 64 deputadi que s'incorporaràn as 626 escons qu'a eth Parlament Europèu. Non calerie crear, en sòn moment, un coordinador de tèmes europèus deth Conselh Generau, qu'ath delà de divulgar entre era nòsta poblacion tota era tematica comunitària, siguesse er animador e eth contacte tamb es diuerses administracions e institucions europèes entà qu'Aran compde de vertat aumens enes politiques transfronterères?

VÒTA

CONVERGÈNCIA DEMOCRÀTICA ARANESA

Garantia de Bona Gestion

PUBLICITAT

ELECCIONS JUNH 99

HÈR EURÒPA DES DE CATALONHA

Es europèus e, entre eri, es òmes e hemnes de Catalonha, auem ua grana oportunitat: hèr ua Euròpa amassada. Era construccion politica d'Euròpa ei un des rèptes mès importants que mos pòrte eth nau sègle.

Mès, entà qu'aguesta Euròpa sigue un projècte compartit entre toti es sòns ciutadans, entà que sigue un projècte participat, encara a de cambiar fòrça causes.

Dus eveniments, era crisi dera Comission Europèa e, sustot, era tragica situacion kosovara e era intervencion aliada en Iugoslàvia son simptòmes vedibles que cau afortir Euròpa, mès que cau hèc tamb ua actitud diferenta de coma s'a hèt enquia ara.

Euròpa non la podem pas bastir tamb vielhs esquemes que ja an demostrat era sua incapacitat entà resòlver conflictes e injustícies. Çò que s'a hèt enquia ara ei insufisent; positiu, mès insufisent. A servit entà hèr possibla ua union economica e monetària, ei a dí-

der, un plan important pas entà deuant; mès non servís entà esvitar ua guèrra. Qu'ei per açò qu'era actuau Euròpa non mos agrade pro. I credem, la defensam, mès encara ei politicament massa fèbla. Mos cau mès Euròpa.

Cau mès Euròpa, cau bastir ua Euròpa unida que sigue garantia de patz e seguretat, de progrès e benestar. Mès entà auançar en aquest sentit, ath delà des ingredients des chiffres economiques e estadistiques, eth projècte europèu a de besonh ua auta sòrta d'ingredients: valors, idies, projèctes.

E qu'ei aqui a on Catalonha pòt hèr ua aportacion importanta en Euròpa. Ei plan probable qu'en esfòrç que hèsque Euròpa entà comprèner es realitats nacionaus com Catalonha e extrèi-ne aquerò qu'an d'universau, i age ua des claus entà interpretar endonviadament era realitat europèa d'aué. Perque es realitats com Catalonha se bastissen ath torn dera integracion social, dera convivècia, deth respècte tar aute,

d'un naut sentit dera solidaritat... Era coesion de societats com era catalana ei ua coesion que combine de manèra positiua aquerò individuau e aquerò collectiu, aquerò comun.

Açò ei çò que pòt aportar Catalonha a Euròpa. Mès, entà que sigue possible, ei de besonh qu'en sòn encaish laguens d'Euròpa, Catalonha non sigue considerada ua simpla region. Es òmes e hemnes de Catalonha an de poder incidir ena realitat europèa dera madeisha manèra qu'Euròpa incidís en Catalonha.

Es prepaustes de CiU van en aquest doble sentit.

Bastim Euròpa e bastim Catalonha. E atau com Catalonha s'a de deishar bastir des d'Euròpa, ei a díder, en tot acceptar qu'era nòsta participacion en aquest projècte carrega transformacions; des de Catalonha, auem de poder bastir Euròpa, en tot aportà-i es nòstes idies.

Pere Esteve

Candidat de CiU tath Parlament Europèu

CARTES ATH DIRECTOR

TUCA DUBÈRTA

Sr. director,

Era poblacion de Vielha-Mijaran e deth Baish Aran ei convençuda qu'era estacion d'esquí e montanha de Tuca, dubèrta tot er an e entà toti es publics, ei eth motor economic de besonh entà dar estabilitat e desvolopament sostengut ara Val d'Aran.

Es aranesi ja an manifestat que vòlen que Tuca se redaurisque e tamb garanties de viabilitat. Tanben an manifestat que vòlen qu'es institucions d'Aran -Conselh Generau e ajuntaments- assumisquen eth sòn paper entà facilitar era redubertura dera estacion.

Er Ajuntament de Vielha assumic era sua quòta de responsabilitat entà estudiar era viabilitat de Tuca tamb garanties de futur, e accedic a constituir tamb era associacion TUCA DUBÈRTA -era finalitat associatiua dera quau ei "aportar solucions e hèr realitat era redubertura dera estacion d'esquí e montanha Tuca"- ua comission mixta Tuca (març 1998), entà re-

lançar era estacion. Eth dialòg e eth trabalh ena Comission der Ajuntament a dat es sòns fruits. I a ua companhia qu'a acceptat es condicions base der Ajuntament en plen e a expausat era sua idia deth projècte Tuca entà daurí-la pendent tot er an e entà toti es publics. En seteme d'enguan presentarà er auantprojècte e era maqueta.

Eth Conselh Generau d'Aran e es sòns membres de govèrn, en tèma Tuca, non an acceptat cap de dialòg, ne an collaborat tamb TUCA DUBÈRTA en cap de moment. Carlos Barrera, er actuau sindic deth Conselh d'Aran, non a dit arren. Era idia qu'a deth torisme ena Val e dera sua promocion exteriora dèishe molt a desirar se non ve que tamb Tuca serie lèu resolvuda e sense cap de despèna entàs comercants e ote-lèrs d'Aran. Siguent Tuca un tèma prioritari entara poblacion, non sabem pas perque garde entà un aute costat.

Eth Conselh Generau coma organ d'autogovèrn d'Aran a era obligacion e responsabilitat de realitzar es accions de govèrn besonhoses entà facilitar era redubertura de Tuca.

Secretaria TUCA DUBÈRTA

AGUEST EI UN ESPACI A ON I PÒT AUER ETH SÒN ANONCI. TRUCATZ-MOS E MOS L'ENCOMANATZ, NOSATI LI HARAM ERA COMPOSICION GRAFICA, ERA TRADUCCION E TOT A QUERÒ QUE CALGUE, PETH MADEISH PRÈTZ. CADA MODUL (6,8 cm x 5 cm) A UN PRÈTZ DE 3.000 PESSETES MÈS IVA. TELEFON 973 64 17 72

Edite ETH DIARI
Familia Colomines
Centre d'estudis VIVÈNCIA ARANESA:
Aula Euròpa des Pirinèus (Val d'Aran)
Carrèr Doctor Manel Vidal
locau num 5
(Darrèr edifici/ Ath cant der Espitau)
25530 Vielha-Val d'Aran
Telefon: 973641772
Fax: 973640871
E-mail vivenciaaranesa@ctv.es

Editor e director: Joan-Ramon Colomines-Companys.
e-mail: jrcc@apdo.com

Informatica e dessenh: Marc Colomines i Nadal.

Equip de correctors: Xavier Gutierrez.

Equip comercial: Ramon Agulló i Teixidor.

Impression: Xerox's Document Center 220 ST d'ETH DIARI
en Vielha. Tirada: 1000 exemplars.

HARAM MÈS

per ua economia sostenibla
e diuersificada que permete
créisher ordenadament

Partit dels Socialistes de Catalunya-Progrés Municipal de Catalunya-
Unitat d'Aran-Gent d'Aran

